

صاحب امتیازی :
شهبندر زاده قلبلی
احمد ملیمی

اداره و تحریر محلی :

جنال اوغلی جاده سنده دائره مخصوصه در .
مخابرات صاحب امتیاز ایله جریان ایتلیدر .

نسخه سی هر یرده

۲۰ باره در .

۷ رجب ۳۲۸

شرائط اشتراك :
سنه لکی ۳۰ ، التی آیلنی
۲۰ غرور سر

ممالک اجنبیه ایچون :

سنه لکی ۱۰ التی آیلنی ۶ نمره تقدیر .
ایچون اداره داموری محمد ذهنی بکه مراجعت ایتلیدر .

۱۴ تموز افرنجی

۱۹۱۰

۱ تموز ۱۳۲۶

وَأَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْقُرْآنَ كَلِمَاتُ اللَّهِ تَعَالَى فِيهِ حِكْمٌ وَبَيِّنَاتٌ لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

غرب فلسفه‌سینه آرزوق اشتغال ایدن و طند -
شلمز ، اکثریتله بواکی استاذدن برینک فکریته
نیل ابله اکثفا ایدک شلردر . بوسبیلله برتر اجم احوال
خانسی آجینی و متفکرینک افکار سیاسی سنی یازمقله
برابر آرملرنده مقایسه لر یافینی فائده لی بولدق .

فرانسه ملتینه منسوب اولان « اوغوست قونت »
۱۷۹۸ ده طوغوش ۱۸۵۷ ده وفات ایتشد . قونت
اساساً ریاضیوندن اولوب بعدله فلسفه ایلله اشتغال ایتش .
واجتهاداته « حکمت مثبتیه philosophic positive »
نامی ویرمشد . « حکمت مثبتیه درساری » عنوانی
برائر مشهوری ودها برطاقم آثاری واردر . قونت ،
عمرینی ضرورتله کچیرمشد . متفکر مشارالیه فلسفه ده
برمسلك مخصوص مختری دکلسده فون حاضرندک
قواعدینی فلسفه ده تطبیق ایتش و بوجمله یکی بر
مسلك دکلسده بر منظومه اصول میدان کتیرمشد .
اوغوست قونته کوره : واقعات و بولر آرمنده کی
مناسباندن باشقه فائ اشتغاله شایان بر نی یوقدر .
علم احوال الروح ، تجارب فییه خارجنده قالمش اولمقله
غیر فی و مردوددر . واقعات ، تجربه ایلله تدقیق ممکن
اولان حادثات طبیعیه در . تجربه ایسه یالکیز حواس
ایلله یایلان شیدر . شوالده فهم انسانی عام منافع
الاعضادن مثبت و عبارت قابور . حادثات آرمنده کی
مناسبات ، فضا ده توالی و واقعه Succession, Simultan,
« عت » دن عبارت و یالکیز بواکی حالتک تدقیق
مشروع و فنی در . قونت ، علت ایلله معلول آرمنده کی
مناسباتی رد و انکار ایدیور . قونت ، فکر حقوقی
انکار و قواعد اخلاقیه بی هدم ایتکده در .

اوغوست قونت ، طبقه عالی متفکینه مخصوص
کوردیکی مسلك حکمتدن عمومه مخصوص بر دین
ایجادینه ده قائمشد . هی قدره الله ! بوتون فمالیت
ادرا کیمینی دین نامنی طاشیه بیلجک هر دلوا فکاری
هدمه حصر ایتش اولان اوغوست قونتک الک صوکی
احتیاج دینی حس ایتیه ، سقامت مسابکی ایچون
الک بولک دلدلر . معرض معذرتده ، قونتک دوستاری
مشارالیهک تبیین ایتدیکینی ادعا ایتش و اولمده بر
کره ده جیلدیرمیش اولدینی اوک سورمشاردر .

دینسر لکی برمسلك حالته قویان و معلومات بشریه نک
برقم مهمی تزییف ورد ایدن قونتک صوکرالری
شدتلی بر دین متعصبی کسلشنی ، مشارالیهک قاریسنی
بوشادقندن صوکر « مادام قلوئیلدووو » نامنده بر
قادینه قارش حسی ایتدیک عتق شیدمه حل ایدنلرده
وار ، اوغوست قونتک ایجاد ایتک امانده بولوندینی
دینه کلنجه : مشارالیه اول « والد مقدسه » یه و
صوکر « انسانیت » . ودها صوکرالری ایسه بر فکر
موهومه عبادتدن عبارت بر دین اجتهاد ایتش و کندی
کندینه « انسانیتک کاهن اعظمی » عنوانی ویرمشد .
ایشته بعض یینی بوش فیلسوف مقلدالری نک
« اوروپانک ملهم حکیماری » عبادینه قویدینی قونت
بویله ماقبل مابعدیه اویماز ، کندی قولی کندی

عمل و حسیه ایلله رد و جرح ایدر بر آدم ، احتمالکه
مجنون طوغوب مجنون اولمش بر بیچاره در .

لکن اوغوست قونتک دین و اخلاقه اوردینی
ضربه جوق بویو کدر . بنابرین اوندن زیاده ، اویله
برمجونک اجتهاداتی رهبر وجدان ایدینلره زواللی
دینک یاقیشیر .

انکایز هر برت ایسنسر ، ۱۸۲۰ سنه سنده طوغوش
۱۹۰۳ ده وفات ایتشد . بوذاتک فلسفه سی « تکامل
طبیعی مسلكی Evolution naturelle » نامنی ایتشد .
ایسنسر کوره فول تکامل ، بر قانون موجبنه
متجانسک غیر متجانسه ، غیر معینک معینه ، بسطک
مرکبه بالضروره [قدریاً Fatal] انقلاب و تحولندن
عبارتدر . کائناتک هر شکل موجودیتده رونما اولان
تکامل « ماده نک تمامی » کیتی و حرکتک استهلاک
مترافی « دینک اولویور .

ایسنسرک فکر نیجه « مایه اصلیه ، قوه ، غیر قابل
معرفت [یعنی اه] ، شی » واحد اولدینندن سلسله
حادثه انقلاصاع و ابتدا تصور ایدیه مبهجکی کبی
« خلقت فکریته دخی محل یوقدر . مواد روحیه
واجتماعیه ، مواد حیاتیهدن ، بولردن مواد طبیعیه
یعنی کونیه دن تولد ایتشد . یعنی بر قانون موجبنه
و بالضروره ماده عضویت و حیات شکلده ، بوده روح ،
اجتماعات و وجدان حالته منقلب اولمقددر . ایسنسر
اجتماعیاته « رجحان افراد » یعنی حقوق فردک
حقوق هئته تفضیل طرفداری در . اصوله کلنجه :
ایسنسرده طبق اوغوست قونت کبی تجربه و تدقیق
طرفداری در . حتی ایسنسری ، قونتک تلمیذی
عد ایدنلر بیلله واردر . لکن بالذات ایسنسر بونی
رد ایدیور . فی الواقع هر ایکسینک صورت تفکر
و ادولاری آرمنده کی مشابهت رغماً آرملرنده فرق
واردر . قونت ، علم احوال روحی تدقیق و تجربه
خارجنده بر اقدینی حالده ایسنسر بالعکس علم مذکوره
بک بویو ک اهمیت و بریور ، حالات روحیه نک قابل
تدقیق اولدینی ادعا یلور . قونت افکاره ، ایسنسر
حسیاته اهمیت ویرمکده در .

لکن بواکی فیلسوف آرمنده کی الک مهم و الک
بویو ک فرق « علت - اسباب » مسئله سیدر . قونت
هر دلوا اسبابی انکار ایدیور ، ایسنسر ایسه ،
اسبابک سبب واحده ارجاعی ضروری و شو حالده
اسباب تالیه نک موجودتی فرضی اولدینی بیانله برابر
« سبب فکریته ، ادراک انسانیده غیر قابل احیا
بر صورت نایته ده موجود اولدینی و وجدان محو
ایدلکجه سبب فکریته محو ایدیه مبهجکی » ادعا
ایتکده در . [صوکی وار]

ساده فکر

تورک قارداشلر مه

برحکامه کج

بویو ک بر قصیه بک یاقین و فرنگارک بک سودیکی
واطور دینی بر کویده و طور ریوردم ، بوتون قونوم

و قوم مشوم اوروپالی و یا خود خریستان ایدی . کویزده
هر کون کوردیکم و جوق کره قونوشدیم بر یونانی
ده لبقانی و ارایدی . بک کچ آدم بی بک سوردی ،
لکن ملتیی سومزدی ، بونک ایچون بن اوکا بورد کدن
دارغین ایدم ، بر قاج کره اوکا « بن ملتیدن اولان
آدملر ، نیلک ایشنده بر ملتدن کیری قالماز . »
دیدم ، جواب ویرمدی ، لاکین یوزیمه کولوسه یه رک
باقدی . بو ، بن بک کوجه کیتدی کنج
یونانی بی کوردیکه براز تورک قانی باشمه چیقاردی .
بر کون ، بر آوه قونوقلغه کیتشدم ، کنج
یونانی ده اوراده ایدی دیرکن سو قاقدن
بر یوقسول تورک کچدی ، زواللی نک صرتمده بر هکبه
لبی و ارایدی ، آچلقدن قیصلمش ارسلان سنه
بکزه بن بوغوق سیله آراسیرا « لبی » دیه حایقیر .
یورددی . یونانی ده لبقانی آلی ایدیورددی
اوده « لبی » دیه باغیر یورددی . لبیچی ، برسولی
ده لبقانی نک کندیسینه آلی ایتدیکینی آکلادی ،
زواللی اوتانچندن قیزاردی .

بن آجی آجی دوشونیوردم ، کسندی کسندی :
زواللی قارداش ! بولمکتلری قانی دوکرک الان
ادملرک تورونی ایکن بویو کون ، صباحدن آقشامه
قادر دولاشه رق ، انجق برلوقا کک قازاناییلور ،
صرتمده کیهجکی یوق یونانی ده لبقانی ایسه
ملکتمزده بر قونوق بریسانجی ایکن بیلده بیکرله
التون قازانیور زواللی ماتم ! سنی بک جاهل
بر اقدیلر ، سنی کسندی وطنکده آج بر اقدیلر !
دیوردم .

کنج یونانی بی سولتمک ، باتلاق ایستیورددی ؛
بونک ایچون لبیچی بی دیندن بر اقادی ، زواللی بی
هوقت کورسه ، اکلنیردی یونانی اوصا -
نیورددی ، هر کوریشنده لبیچی بی الحاقنقدن واز
کچمیورددی بویله آیلر کچدی بر صو ک
هار کونی ایدی که کونک برازا یلریشنده کی دکر یارینه
کزینی یامغه کیتشده . بر جوق قادن ، بر قاج
ارکک ایدک . کنج یونانی بزمه برابر ایدی . قونوشه
قونوشه ، دکر کنارنده بر یالچین تیه جکک اوزرینه
جقدق ، اورا جقدده اطراف سیره دالوق
دیرکن قارشومزده کی بولدن لبیچی کوزو کدی
بورغون آرغین یور یورددی . کنج یونانی ، تورکی
کوردیکی کبی قاهقاهلری قویاردی : لبی ! دیه
باغیردی . لاکین دوروشینی غائب ایتدی ، طاشدن
اشاغی ده کیزه دوغری و وارلاندی . قادیلر باغیریشمه
باشلادی . بن یوزمک بیامز ایدم ، عکسی اولاجق یا .
ایچیمزده یوزمک بیان یوق ایدی ، اطرافمزه
چولوق . جوجوق قادیلندن باشقاسی یوقدی
ده لبقانی یونانی کوزمک اوکنده بوغولورددی
بزم الیزدن برشی کللیور ، بوشینه جیر ییورددی
دیرکن لبیچی ، هکبه سنی بر قویدی ، کندی قالدیروب
ده کیزه آندی یونانی کنجی قورتاردی
ده لبقانی کندینه کلدیکی وقت ، اوستی باشی

سوانچېنده اولان لېليجي نك كندېسنى قورتاردينى
اكدادى ، بوفدا كار آدمه ناصل تشكر ايده جكنى
بيله ميوردى ، لېليجي نك بك فقير اولديغنى بيلديكندن
كندېسنى بويوك برپاره وبرمكه قاليقشدى ، لېليجي
آلادى و : بن سنى ارضاسى ايچون قورتاردم
باره ايچون دكل . « ديدى .

قارداشلىق !

بوكون بزه قارشى يونانلىلر ، طبقى حكايمهدهكى
ده ليقانلى كيبي دورانيورلر ، محاربه ميداننده بزاونلرك
حديثي بيلديريز ، لاكين بوكون ملكتمزده اورتوران
وزم قونوغمز اولان يونانلىلره قارشى لېليجي نك
بايدىغى كي يامالى بزم . اونلر بزم بايراغزده صيغتمش ،
بزم ارلكمزه مال وجانلرني امانت ايتشلىر . اونلرك
مال وجاني قورومق بزم بورجوزدر ، يونانلىلره
بوقوت يايلم . اونلردن بش بارهك برشى المسايلم ،
لاكين اونلري ايچيتمه يلم .

اوزدمير

عالم اسلام

تورانه

بخاراده توقفات

درسادته بر « بخاراليلر معارف جمعي » تشكىل
ايتش وبروغرامى نشر ايدلمشدى . وقيله بزهده
بروخهسى ويريان بو پروگرامده سياسي حرف واحد
اولمايوب صرف طائفه علومك ترقيه احواله دائر موادى
حاويدر .

بو پروگراملردن اوج بش نسخهسى ده بخاراده
بعض ذواته كونده رلش . روس پوسته مامورلرى
بونلري توقف ايتمكه برابر حكومهده اخبار كيفيت
ايتديكندن مرسل اليهار ودها برچوق آدم حبس
وتوقف اولونمشدر .

بخاراده خفيهلر

افسوس كه ذاتاً عالم اسلامك اكمندنى يرلندن برى
اولان بخاراده خفيهلك ده بك رواج بولمغه باشلامشدر .
برطاقم دنى ومرئيج فكرلى ملمونلر ، اعتلاى مى
امالى بسله بئلرى هم حكومت محايه وهمده روس
مامورينه اخبار ايتمكهدهم رايكى طرفدن باره المقده ايتش .

اسيائى وسطى ده مسلمان معابدو ساجدينه امير-
طور وزوجه شكن رسنى تعليق ايدلك اوزره اميرلر
ويرلديكى حقتدهكى المان منابندن ترشح ايدن حوادنده
برازيا كلشق اولديغنى تخمين ايديليور .

روسه دواتر رسميه وعديه سنده جار وجاريچمك
رسملرى تعليق ايدلك اصولندىر . شيمدى به قدر

« قاضىخانه » و « شيخ الاسلام خانه » نامنى آلازماكم
شرعيه اسلاميه بو مجبوريتدن مستثنا ايكن اخيرا
اونلرده تعليق رسم ايچون امروزلديكى آكلاشيليور .
شوحالده ايشك ايچنه مسجدلر و جامعا لره قارشى ديرلر
حسيات اسلاميه تعذيب ايديلمك املى بسانه شدر .
روسه ده كرك مسلمانلره و كرك ارمنيلره ايديان
معامله بك ظالمانه ايسه ده بو ظلمك معاد اسلاميه
بتارله دولديرمق درجه سنه كيتريلا ميه جكي محققدر .
مع مافيه بالاده كى حوادث تحق ايدريه روسيه دولتى
مشروطيه نائل اوله لى اوج عصرلق كيرى به كنديكنه
وقرون وسطى دولتلرى شكافى الديننه حكمت ايتك
ضروريدر .

ايران

بختياريلره حكومت اركانندن بمضيارينك آره سى
آچيلمش اولماسندن يقينده برطاقم اغتشاشانه انتظار
ايدلك لازم كليور . بوتون بو حالات وسفنده اجنبى
انترقه سى واردر . ايران رجالى حالوضعيت حقيقه
لرني كورمكدن اظهار عجز ايديليورلر . ايرانك
اچينه حق حالى عالم اسلامه مرثيه او قوديركن اوغافلار
الآن شهنامه او قو يورلر !

عثمانلى مطبوعاتى

اسيائى وسطى به عثمانلى مطبوعاتندن برقىمى
ادخال ايديلمه مكددر . برقىمى ايسه شدتلى برسانسور-
دن سو كرا بعض طرفلرى كسبلرك ، قابوره چوريلرك
اصحابه ويرلمكه ايتش .

قنقاسيه

با كوده اختلاط ليلك ، ملتپرولك تهمتيه اتهام
اولونان برچوق تورك وارمنى تحت توقفه المش
واختلاطدن ممنوعاً حبسه آتيلمشدر . قنقاسيه كيدن
تورنجه وارمنجه جراشدتلى برسانسوره تابع طوتو-
لمقدهدر . بعض يرلرده ايسه معايينه بيله لزوم كورولميرك
غزتلر مصادره ايديليور .

فنيات

اژدرها دورى

هان بالمله اقوام جهانك رواياتنده ، اساطير
و خرافاتند . برطاقم قورقونج وجسيم مخلوقات كورو-
لمكدهدر . اژدرها نامنى آلان بو حيوانلرمكن قدر اولديغنى
چيركبن وقورقونج تصوير ايدلمكه واكتريا بونلر بر
چوق حيواناتك الكوزه چاربان اقسامنى جامع كوسته
رلمكه ايدى . ملابر اژدرهانك بدنى دوه ياله بيلان
شكلا رينك تخليطندن ايلروكله بيله جك رشكلده ،
قويروقتى ، بوينوزلى وقنادلى تصور اولونوردى .

بو اژدرهالر ، چوق دفعه يالكرز شكلا مهيب
ومدهش اولمقهده بر اقبالاز ، بونلره خارق الماده قوتلر
وبرطاقم دولاماجلى وظيفه لره عطف ايديليوردى .
بر اژدرها ، بمضار نهري ، بمضار باغچي ، قوجه
بر اراضى بى ضبط ايتديكى وجوق كرده بر ملكيتى ،
بريادشاه قزى دست تسخيرينه آلدغنى حكايله لره
سويله نير . بك قورقولى باشلايان بو حكايله لك صوكى
طانتلاشير ، زيرا نهايت بر قهرمان بو اژدرهالري
اولديررز و وطنداشلىرى اونك شرندن قورتارير .
طبقات الارض فنى ابداع ايديلنجه به قدر اكثر مدققلر
بو اژدرهالري يارموزدن و يا خود قوه خياليه لك ايجاد
ايتديكى موجودات موهومدن عدايدردي . لكن
طبقات الارض فنى ميدانه كلوب بوكونكى حالى بولماسى
اوزرينه ادوار مضاعفه ارضيه آراسنده برده « اژدر-
هالردورى » كچديكى تحق ايله مشدر .

اصل شايان حيرت اولان جهتي حكايله لره كى اژدر
هالره بوكون اعماق ارضه مستحاطلرلى مدفون
اولان حقيقى اژدرهالرك جسامت ، غرايت و كراحت
خصوصارنده كى مشابهايت تامملريدر !

حتى ادعا اولونايباركه شوكره مزده حقيقه ياشامش
اولان اژدرهالر ، خيال بشرك اختراع ايدمه ميه جكي
قدر چيركندر .

روايات اقوامده موجود اولان بو اژدرهالري
مدققلر ارق شويلاجه و محصول خيالدر . « ديوبوب
كچميور . هر متفكر كندى كندينه « عجبا انسان ،
بو اژدرهالره مباحصرى ايدى ، اونلره ايتديكى
محاربه لر ، بوكونه قدر اسلامدان اخلافه نقى مى ايدلى ؟ »
سؤالنى صور مقده مضطرباليور . لكن انسانك بو اژدر
هالره معاصر بولونديغنى قولاي قولاي قبول ايديله-
ميور . نوع بشرك اراضى رابعه ابستالزنده ظهورى
قبول ايدن مدققلره كوره انسان بوراضه ۲۵۰۰۰۰
سنه اقدم خلق ايدلمشدر . حالبوكه اژدرهالر اراضى
ثانيه ده ياشامشلردر . بودوره ياله اراضى رابعه دورسى
آرسنده يوزيكملره سنه امتداد ايتش اولان اراضى
ثالثه دورسى وار . اكر انسانك اژدرهالره معاصر
اولديغنى قبول ايدرسكه ، نوع بشرك ده مبدأ خلقتى
برملبون سنه اوليسنه ارجاع لازمكاي . ديمك كه روايات
بشرده كى اژدرهالره بو حقيقى اژدرهالرك درجه
مناسبى هنوز كسدير يله ممشدر . اژدرها دورى
ارضى ثانيه دهدر . بودورده كره ارضه ياشايان
مخلوقات « ضبابيه » صنفندن بك جسيم حيوانلرايدى .
بونلرك برطاقم قيلدن دها جسيم ، بو يونلرى بك
اوزون وايجه ، باشلى نسبة كوچك و اياقلى كوره كه
بكزردى . ديكرلى ايسه اون مترو طولنده ايدى .
برقىمى قنادلى اولوب مع مافيه اغيزلى تمساح اغزنى
خاطره كتيريوردى . آرقه اياقلى اوزرينه اتكالايله
اتلايه اتلايه قوشان بر نوعى بو جنوارلرى بيله تدريس
ايدمك قوه وجسامته اولوب اودوره لك الكيريجى
مخلوق ايدى .